עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ב מהלכות ציצית הלכה ח:

לג ב מיי' פ"א מהלכות ציצית הלכה יג טוש"ע א"ח סי' טו סעיף א:

לד ג מיי' פ"ד מהלכות חנוכה הלכה ט טוש"ע א"ח סימן תרעד סעיף א:

לה ד מיי' פ"א מהלכות שבת הלכה ה טוש"ע א"ח סי' שלז סעיף א:

לו ה טוש"ע שם סימן כא סעיף ג בהג"ה:

לז ו מיי' פ"א מהלכות ציצית הלכה ו סמג עשין כו טוש"ע א"ח סי' יא סעי' ד:

לח ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:

◆

א] ובלבד שלא תהא מופסקת שמעת מינה ב] מתירין מבגד לבגד דילמא דאי בלאי ת"ר ג] טלית שכולה תכלת כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא אילן מיתיבי טלית אין פוטר בה אלא מינה טלית שכולה תכלת מביא תכלת וד"א ותולה בה וקלא אילן לא יביא ואם הביא כשר אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא כאן בטלית בת ארבעה חוטין כאן בטלית בת שמונה חוטין שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דלמא דאי עבד איתמר רב אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר מתירין מבגד לבגד רב אמר אין מדליקין מנר לנר ושמואל אמר מדליקין מנר לנר רב אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרירה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון בגרירה אמר אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל מתירין מבגד לבגד ומדליקין מנר לנר והלכה כרבי שמעון בגרירה דתניא רבי שמעון אומר גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ רב יהודה מסר ליה לקצרא רב חנינא עביד לה סיסא רבינא חייט להו מיחט ת"ר כמה חוטין הוא נותן ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים ג' ג] וכמה תהא משולשת ב"ש אומרים ד' וב"ה אומרים ד] ג' וג' שבית הלל אומרים אחת מארבע בטפח של כל אדם אמר רב פפא טפח דאורייתא ד' בגודל שית בקטנה חמש ה] בתילתא אמר רב הונא ד' בתוך ד' ומשולשת ד' ורב יהודה אמר ג' בתוך ג' משולשת ג' אמר רב פפא הלכתא ד' בתוך שלש משולשת ארבע למימרא דאית להו שיעורא ורמינהו ציצית אין ציצית אלא יוצא ואין ציצית אלא משהו וכבר עלו זקני ב"ש וזקני ב"ה לעליית ו] יוחנן בן בתירא ואמרו ציצית אין לה שיעור כיוצא בו לולב אין בו שיעור מאי לאו אין לה שיעור כלל לא

אין

ובלבד שלא תהא מופסקת. נ"ע מאי פי' ומאי ט) אשמעינן: **אין** פוטר בה אלא מינה. פי' בקונט' אם אדומה היא יטיל בה שני חוטים אדומים ותימה מידי ליבעא קגריס ושמא מדרבנן משום זה אלי ל) ואנוהו (סוכה דף יא:) הוי מ) [ועוד נראה דאיירי בשאר מינים כגון שיראין וכלך וסיריקין דאין פוטר אלא במינם מדאורייתא] ומה דפי' בשיראים לאו דוקא דהא אמרי' לאמר ופשתים פוטרין בהם: **ואם** הביא כשר. לאמי דפירש בקונטרס דקלא אילן במקום לבן פסול משום שדומה לתכלת ואין כאן שני מינים קשה מאי פריך דלמא האי ברייתא כרבנן דריש פירקין דאמרי אין הלבן מעכבת את התכלת: **כאן** בטלית בת שמנה חוטין. פירשתי ריש פירקין: **רב** אמר אין מתירין. כג] ואפי' למ"ד חובת גברא סבר רב דאין לבטל מצות הטלית כדאשכחן במזוזה בסוף השואל (ב"מ קב.) שנענש אותו שנטל המזוזה ואע"ג דחובת הדר היא ושמואל דאמר מתירין אע"ג דקסבר חובת טלית היא דהא שמואל מחייב לעיל כלי קופסא כיון דאין לו אלא כדי טלית אחת טוב שיתן באותה שהוא חפץ להתעטף בה ולא דמי למזוזה כד] ס): **כל** מילי דמר עביד כרב. והא דסוף כירה (שבת דף מו.) שרי רבה שרגא דנפטא ופלוגתא דרב ושמואל במוקצה מחמת מיאוס שילהי שבת (דף קנז.) דלמא דמתכת איירי ותו דהתם איכא פלוגתא דרברבתא טובא וצ"ע: **בית** שמאי אומרים ארבע. טעמא דבית שמאי ניחא כדדרשינן לעיל (דף לט:) גדיל שנים גדילים ד' אבל טעמא דבית הלל קשה לדוחק לומר דלית להו אלא גדילים שנים ופתיל תכלת הרי תלתא כה] ע) ושמע מינה הא דדרשינן גדילים ד' היינו בכפילה ולבן קאי והשתא סברי ב"ש דהוא הדין תכלת דפתיל לאו דוקא וסברא הוא להשוותם והיינו ד' חוטין בלא כפילה ובית הלל סברי דפתיל דווקא והא כו] דביומא (דף עב.) דריש מפתיל כז] צ) התם ק) (הוה ראשונים) דכתיב ברישא (תרי) מהדר דמיירי בכפול כח] ור"ת פי' דמגדיל נפקא להו לבית הלל דעבות מתורגם עובד גדילו ונראה לפי' זה דבית הלל דרשי גדילים הרי ששה וכשנכפלו י"ב ויתכן יותר ר) דלא דריש גדילים וכן משמע בספרי ועשו להם שומע אני יעשה אותן אחד בפני עצמו תלמוד לומר גדילים מכמה ש) גדיל אחד נעשית אין פחות משלשה דברי ב"ה ב"ש אומרים ד' של תכלת ד' של צמר ת) (אכן) כי דייקת בה משמע דב"ה דרשי גדילים ואכל גדיל קיימי והשתא הויא דומיא דבית שמאי דאיירי בתכלת ובלבן ומיהו בספרי איכא דאמרי שנים של לבן ואחד של תכלת. [וע"ע תוס' בכורות לט: ד"ה כמהן]: **בית** שמאי אומרים ארבע. פירש בקונטרס הפתיל יהא ארבע נמצא הגדיל שנים ורבינו תם פירש דאגדיל קאי והענף שמנה הרי שנים עשר וכן אנו נוהגין וכן משמע בספרי בפרשת כי תצא גדילים למה נאמר לפי שנאמר ועשו להם ציצית שומע אני יעשה חוט א' בפני עצמו ת"ל גדילים א) כמה גדיל נעשית אין פחות משלשה חוטין כדברי בית הלל ובית שמאי אומרים מארבע חוטין של תכלת וארבעה של לבן ב) על ארבע ארבע אצבעות משמע דאגדיל קאי והקונטרס נמי פירש כן בכל"א פרק על אלו מומין (בכורות דף לט:) וכן יסד רבי שלמה ספרדי ג) המשולש יהא נפסל כדי אצבעות ארבע ונפשל קורא הגדיל כמו ד) מפשילין חבלים לתוכן פרק אלו הן הגולין (מכות דף י.) וכמו אין מפשילין חבלים לתוכן דכפ' בני העיר (מגילה דף כח.): **ארבעה** בגודל. במסכת זבחים בפ' קדשי קדשים (דף סג.) [קתני] דכבש של מזבח היה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע בזכרותו ואית דמפרשי התם דקשר האצבע קמא כט] ג) הזכרות ואית דגרסי בזכרותו היינו ראשונות והכא דלא מפרש מידי צ"ע:

ואביה

ובלבד שלא תהא מופסקת. י] שיהא כל חוטיה שלימין: **שמע מינה מתירים מבגד לבגד** ח]: **דילמא אי בלאי.** הא דקתני שמביא תכלת ממקום אחר ותולה בה ולא חיישינן לבזיון דמצוה לה לטלית ראשונה ט] י) דנתבלה דאין ראויה לציצית קאמר דמתיר ממנה הציצית: **כל מיני צבעים פוטרין בה.** לשום לבן דכיון דמין כנף ליכא לקיומי בה אין לך לחזור אחר לבן אלא שיהו בה שני מינין: **חוץ מקלא אילן.** דדמי לתכלת י] וזימנין דמזבן לה לאינש אחרינא וסבר דכל חוטיה תכלת וכי מצריך לטלית אחריתי שקיל תרי חוטים מהכא יא] ונותן שם עם לבן ותחת אלו יתן לבן ונמצאת אחת מהן נפטר בקלא אילן לשום תכלת ושדי קלא אילן עם לבן בציצית והוי כלאים בלא מצוה: **מיתיבי טלית אין פוטרין בה.** לשם לבן אלא מינה אם אדומה היא יטיל בה שני חוטין אדומים ושני חוטין תכלת וכן שאר גוונים: **מביא תכלת.** שני חוטין לשם תכלת ודבר אחר לשם לבן ואע"ג דהאי תכלת הוי מין כנף אפילו הכי שני מינים בעינן דאזלינן בתר רוב טליתות: **ואם הביא כשר.** אלמא קלא אילן נמי פוטר בה: **בטלית בת ד' חוטין.** שנים תכלת ושנים קלא אילן כשר יב]: **בטלית בת שמנה חוטין.** ארבע תכלת והטיל בה ארבע קלא אילן לקיים מצות שני מינים יג] פסולין דהואיל ולבר קלא אילן איכא חוטין כל צרכה חיישינן דלמא יד] מצריך לטלית אחריתי ושקיל הנך דתכלת מהכא ותלי לה התם וליכא הכא אלא קלא אילן אי נמי שקיל הנך דקלא אילן ותלי בה. ל"א ועיקר חוץ מקלא אילן דהא אשני מראות טו] שנה קפדינן ואלו מראיהן שוין: **מיתיבי כו'** טז] **אם הביא כשר.** טלית בת שמנה חוטין ד' של תכלת ומין אחר וביקש להטיל בה עוד ארבעה אחרים לא יטיל קלא אילן שמא ימכרנו לאיש אחר ויהא סבור שהם תכלת ויתירם מכאן ויתן בטלית אחרת במקום תכלת עם לבן ואם הביא כשר דהא נפטרה בארבע חוטין של תכלת ודבר אחר: **שמע מינה.** מדפסל יז] בה משום הך חששא דמתירין מבגד לבגד: **דלמא דאי עבד.** אם עבר והתירן אז נפקא חורבה ח)(דסבר) דמשתרא ציצית מקלא אילן לחודיה ט) יח]: **מנר לנר.** אותן דחנוכה: **מסר.** טליתו עם הציצית: **לקצרא.** לכובס ולא חייש דילמא מינתקא תכלת ורמי בה קלא אילן: **עביד להו סיסא.** כשנותנה לכובס מקפל יט] הציצית כמין פקעת שקורים למוסי"ל כדי שלא ינתק: **חייט להו מיחט.** עושה לטלית כמין שפה ומכניס החוטין בתוכה ותופר השפה: **ארבעה.** חוטין נתן במור הטלית וכופלן לשמנה: **משולשת.** תלויה הענף ע)[לבד] מן הגדיל: **ארבע.** אצבעות: **ושלש** כ] **שב"ה אומרים.** שתהא כל אצבע אחת מארבע בטפח של כל אדם דהיינו מדת גודל ושית בקטנה (א) כא]: כב] **בתילתא.** אצבע וכולן מדה אחת: **ארבע.** חוטין בתוך ארבע אצבעות שלא ירחיק מן השפה יותר מארבע אצבעות: **אין** י) **שם ציצית אלא יוצא.** תלוי ויוצא מן הכנף משהו:

אין

מסורת הש"ס

א) [שבת כב.], ב) שבת כב. ה. פסחים קא., ג) [שם], ד) [סוכה כג: וש"נ], ה) בכורות לט:, ו) בטלית דאין. ל"ק, ז) תוס'. ל"ק, ח) [עי' פי' לפי ל"ל לעיל], ט) ל"ק, י) לשון ציצית אלא לשון יוצא וכיה בכריי"ף. ל"ק, כ) עיין רש"ק, ל) יאטוהו ויש שפירשו דמיירי בשיראין דאין פוטר אלא במינן מדאורייתא ולא דק דהא אמרי' סי'. ל"ק, מ) רש"ק, נ) [שבת כב. ד"ה רב כהנא ביאורו], ס) [illegible] הא דדרשינן. ל"ק, ע) תרי התם ראשונים דכתיב ברישא מהדר. ל"ק, פ) ב"ח [illegible] דכתיב סי' יעוי' תוס' לעיל ריש פירקין רש"ק, צ) דדריש גדילים. ל"ק, ק) גדילים נעשית אין גדיל פחות. ל"ק, ר) ל"ק [illegible], ש) מכמה גדילים נעשית אין גדיל פחות. ל"ק, ת) של ארבע. ל"ק, א) כפירוש פי' שלה, ב) ל"ל אין מפשילין, ג) הוא בזכרותו והיא למפרשי בזכרותו היינו ראשו והכא. ל"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ושלש שב"ה וכו' בקטנה זרת הס"ד:

◆

לעזי רש"י

לימושי"ל. פקעת (של חוט).

◆

מוסף רש"י

אין מתירין מבגד לבגד. אין מתירין ציצית של טלית זו ונותנן אותם לטלית אחרת. מדליקין. מנר חנוכה לנר אחרת של חנוכה ואע"ג דלהדליק בנר אחרת שלינה של חנוכה (רשב"ם פסחים קא.). הלכה כר"ש בגרירה. דאמר דבר שאין מתכוין מותר ואע"ג דקעביד חריץ והוי תולדה דחורש או בונה (שבת כב.). כל מילי דמר. רבה בר נחמני (שם). גורר אדם מטה כסא וספסל. דדבר שאין מתכוין מותר (רשב"ם פסחים קא.). כמה חוטין הוא נותן. בציצית (בכורות לט:). משולשת. תלויה למטה מכנף הבגד, שהרי אין נותנין אותה בשפת הבגד ממש אלא מגביהין אותה ג' אצבעות בתוך הבגד (שם). ל"מ משולשת, כמה יהא בה מגדיל לבד הענף שאינו גדיל (שם). אחת מארבע בטפח. שלשה גודלין דכל אחד הוי אחת מארבע בטפח (שם).

◆

רבינו גרשום

ובלבד שלא תהא מופסקת ראשי החוטין אחר שתלאן אלא קודם שתלאן שכן ריעו: ש"מ מתירין ציצית מבגד לבגד מדקאמר שמביא תכלת ממקום אחר. דלמא דאי בלה אם בלה הבגד הראשון לוקחין לציצית ומשימן בבגד אחר אבל אם לא בלה אין מתירין: כל מיני צבעונין פוטרין במקום (תכלת) [לבן] הואיל והיא עצמה של תכלת: ודבר אחר. לבן של צמר: בטלית בת ד' חוטין לא יביא קלא אילן ואם הביא כשר דלא חיישינן דלמא אתי [illegible]

שיטה מקובצת

כלאים לענין דין בפני עצמו קאמר ליה ולא אמרינן דקאי [אטלית פטורה] לבר מדקאמר ואפי' בטלית פטורה אלמא דין אחר נמי אשמועינן ונפקא מינה דאם יש לו לאדם ציצית מתכלת ויש בו כלאים אם אשתו לובשתו אין בו משום כלאים אפילו לאשתו וגם הוא אינו עובר משום כלאים אם לובשן בלילה וה"נ אמרינן בפרק טרף בקלפי (דף מ"ג ע"א) אברים וכו' עד לא ירדו אלמא דין אחר בפני עצמו אשמועינן בהא דאמר עושה להן מדורה בפני עצמו אע"ג דמשמע לפום רהיטא דלא בא להשמיענו אלא דסודרן ואפי' בשבת ה"נ אמרינן הכא אע"ג דמשמע לפום רהיטא דלא בא להשמיענו אלא אפי' דטלית פטורה אין בה משום כלאים דין אחר בפני עצמו נמי אשמועינן כדפי' וא"ת א"כ לפי דברי ר"ת הא דאמר לקמן נהי דאשתרי כלאים גבייהו דכהנים בעידן עבודה שלא בעידן עבודה לא אשתרו להו ואמאי לא אשתרו להו ללבוש בגדי כהונה שלא בשעת עבודה משום כלאים הו"ל דאין בה משום כלאים כדאמרינן הכא דתכלת אין בה משום כלאים ומותר ללובשן אפי' שלא בזמן ציצית כגון אם לובשו בלילה וי"ל דהתם נמי בבגדי כהונה אין בה משום כלאים אפי' שלא בעידן עבודה והא דקאמר שלא בעידן עבודה לא אשתרי כלאים ה"מ בשאר בגדים שאינן בגדי כהונה אבל בבגדי כהונה איכא למימר אין בה משום כלאים אפי' שלא בעידן עבודה ואע"ג דאמר בפרק בא לו (דף סט) מעשה בשמעון הצדיק שיצא לקראת (אנטיוכוס) [אלכסנדר מוקדון] לבוש שמנה בגדים משום עת לעשות לה' הפרו תורתך ואמאי הא אמרן דאין בהן משום כלאים ומאי הפרו תורתך איכא ביה וי"ל כיון דלבשו במקום שאין ראוי לעבודה חוץ לבית המקדש הוי להו כאילו לבוש בגדים אחרים של כלאים: א) ובלבד שלא תהא מופסקת. גליון פי' שיהא כל חוטיה שלמים [ובתחילה] בעי שיעור וכדאמר לעיל בד"א בתחלתו אבל בסופו שיריו כל שהוא והכא הוי תחילה לגבי האי [illegible]

[illegible]